

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, ДИСРИМИНАЦИЈЕ И ЗАНЕМАРИВАЊА

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада.

У Основној школи „Јанко Веселиновић,, у Црној Бари, чланови Тима за заштиту од насиља у установи, заједно са директором и секретаром школе, дефинисали су опште циљеве рада на превенцији насиља, злостављања и занемаривања.

ЦИЉЕВИ:

Упознавање са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање

Усклађивање постојећих подзаконских аката установе

Израда Програма за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања у установи

Сарадња свих кључних носилаца превенције насиља у школи и локалној заједници

УПОЗНАВАЊЕ СА ПРАВИЛНИКОМ О ПРОТОКОЛУ ПОСТУПАЊА У УСТАНОВИ У ОДГОВОРУ НА НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

АКТИВНОСТИ	ДИНАМИКА	НОСИОЦИ
Упознавање Школског одбора, Савета родитеља, Наставничког већа и свих осталих запослених са Протоколом	Септембар, током школске године	Директор Секретар школе
Упознавање Ученичког парламента и свих ученика са Протоколом	Септембар	Школски педагог одељенске старешине

УСКЛАЂИВАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА УСТАНОВЕ

АКТИВНОСТИ	ДИНАМИКА	НОСИОЦИ
<u>Ажурирати:</u> Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа Правила понашања у установи Правилник о дисциплинско-материјалној одговорности запослених у ОШ	Током школске године	Секретар школе

„Јанко Веселиновић,, у Црној Бари Правилник о дежурству ученика и наставника		
---	--	--

ИЗРАДА ПЛАНА ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ЗАНЕМАРИВАЊА У УСТАНОВИ

САРАДЊА СВИХ КЉУЧНИХ НОСИЛАЦА ПРЕВЕНЦИЈЕ НАСИЉА У ШКОЛИ И ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Појам насиља, злостављања и занемаривања

Законом је прописано да је у установи забрањено:

- физичко, психичко и социјално насиље
- злостављање и занемаривање деце и ученика
- физичко кажњавање и вређање личности
- сексуална злоупотреба деце и ученика или запослених

Под наилањем и злостављањем се сматра се сматра сваки облик једанпут учињеног или понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање може да се јави у свим релацијама и то од стране:

- запосленог према детету и ученику, другом запосленом, родитељу, односно старатељу
- родитеља према свом детету, другом детету и ученику и према запосленом
- трећег детета према детету и ученику, запосленом и родитељу

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима:

Први ниво

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, „прозивање,,

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: добацивање, подсмивање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: неумесно, са сексуалном поруком добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикулација

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су, нарочито: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом

Ове облике насиља решава самостално наставник – одељењски старешина у оквиру саветодавног рада са ученицима, групом и/или одељењем. Одељењски старешина предузима активности у сарадњи са родитељем ученика који чини насиље, као и са родитељем ученика који трпи насиље. У случају да рад одељењског старешине није делотворан, ако се насиље првог нивоа понавља, или је насиље првог нивоа групе према појединцу, у рад са ученицима се укључује педагог и тим за заштиту од насиља. Изјаву о насиљу ученик даје директору уз присуство педагога и родитеља. Одељењски старешина бележи насиље на овом нивоу у портфолио ученика и прати ефекте предузетих мера.

Други ниво

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, „шутке“, затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе, игнорисање, неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

У решавању ових облика насиља одељењски старешина предузима активности у сарадњи са педагогом, тимом за заштиту од насиља, директором школе уз обавезно укључивање родитеља. Уколико предузете активности нису делотворне, директор ће покренути васпитно – дисциплински поступак и изрећи меру у складу са Законом. Закон предвиђа одговорност родитеља за поступке ученика. Изјаву о насиљу ученик даје директору уз присуство педагога и родитеља. На овом нивоу целокупну евиденцију води тим, а чува је педагог, или други запослени ако тако одлучи директор.

Трећи ниво

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група-кланова које има за последицу повређивање других

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: снимање насилних сцена, дистрибуција снимака и слика, дечија порнографија.

У случају појаве насиља на овом нивоу, активности предузима директор школе са тимом за заштиту од насиља, уз обавезно ангажовање родитеља ученика. У трећем нивоу насиља, школа укључује спољашњу заштитну мрежу – полицију, центар за социјални рад, здравствену установу. Уколико тим утврди да присуство родитеља није у најбољем интересу за ученика, директор школе ће обавестити центар за социјални рад и полицију. На овом нивоу је обавезан васпитни рад у складу са потребама ученика, покретање васпитно – дисциплинског поступка и изрицање мера у складу са Законом. Директор школе покреће васпитно – дисциплински поступак и изриче мере. Родитељи су одговорни за понашање ученика и сnose последице у складу са Законом. Уколико је у рад са ученицима укључена друга установа, школа са том установом усклађује активности. Изјаву о насиљу ученик даје директору уз присуство педагога и родитеља. На овом нивоу целокупну евиденцију води тим, а чува је педагог, или други запослени ако тако одлучи директор.

Програм рада утврђује се на основу анализе безбедности, присутности различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања у установи, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе. Програмом рада дефинишу се превентивне и интервентне активности, оговорна лица и временска динамика остваривања.

Програм заштите од насиља је основни радни документ који обухвата све активности, садржаје и процесе усмерене на заштиту ученика од свих облика нарушавања њиховог психо-физичког интегритета, односно заштите од најразличитијих форми насиља које укључује: физичко, емоционално, сексуално насиље и злоупотребу, занемаривање и експлоатацију.

Ово је општи циљ Програма и у циљу његове реализације потребно је спровести превентивне и интервентне мере.

Превентивне мере се креирају на основу сазнања о присутности насиљу и нарушених односа на релацији ученик – ученик, ученик – наставник, или било који други запослени у школи (стручни сарадници, административни и помоћни радници, директор), као и о евентуалном присуству насиља у породици (на основу изгледа, понашања, осцилација у учењу, достава података од стране других лица).

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

САДРЖАЈ	ДИНАМИКА	НОСИОЦИ
-Представљање тима за заштиту од насиља -Упознавање са планом активности -Израда плана стручног усавршавања наставника ради унапређивања њихових компетенција за превентивни рад	Август	Кординатори тимова Директор школе
-Упознавање Ученичког парламента и свих ученика са Протоколом	Септембар	Школски педагог Одељенске старешине
-Упознавање Школског одбора, Савета родитеља, Наставничког већа и свих осталих запослених са Протоколом	Септембар, током школске године	Директор школе Секретар школе
-Израда правила понашања и дефинисање последица кршења правила (кућни ред и правила моје школе су и моја правила) -Регулисање дежурства у школи -Вршњачка едукација и медијација -Анализа стања у установи -Упознавање са породичним стањем ученика -Праћење понашања ученика код којих постоји ризик за насилно понашање -Часови одељенске заједнице ученика од првог до осмог разреда „Учионица без насиља,, -Формирање вршњачког тима за превенцију насиља	Септембар, током школске године	Тим Одељенске старешине Школски педагог

-Посета одељенских старешина домовима ученика -Организација дежурних наставника и помоћног техничког особља ради осигурања безбедности ученика у школи и дворишту (постављање камера) -Недеља лепих порука (зидне новине) -Редовно вођење књиге дежурства у којој се бележе све активности везане за нарушавање реда -Богаћење школске библиотеке едукативним књигама како ненасилно решити сукобе -Спортски дан посвећен безбедном и сигурном окружењу	Октобар	Дежурни наставници Помоћно особље Дежурни ученици Одељенске старешине Наставници физичког васпитања Библиотекар
-Активности око евентуалног укључивања школе у пројекат „Школа без насиља“ -Упознавање ученика, родитеља и запослених са националном платформом „Чувам те“ -Остваривање сарадње са МУП-ом око регулисања саобраћаја око школе, дежурства приликом школских манифестација и према потреби током школске године -Едуковање представника Ученичког парламента и Савета родитеља на семинарима ненасилне комуникације -Оспособљавање ученика за посредовање у сукобима одигравање драмских ситуација	Новембар	Директор школе Тим Стручна служба Одељенске старешине
-Литерарни конкурс на нивоу школе; Тема: „У туђим ципелама“ (најбољи рад биће објављен у школском часопису) -Сарадња са центром за социјални рад у оквиру превенције	Децембар	Наставници српског језика Школски педагог
-Сарадња са развојним саветовалиштем -Сарадња са Саветовалиштем за брак и породицу -Трибина посвећена проблемима насиља, злостављања и занемаривања	Фебруар Током године	Директор школе Тим Школски педагог
-Презентовање примера добре праксе проблема насиља	Фебруар	Одељенске старешине Школски педагог

- Истраживање о учесталости и врстама насиља у школи	Март	Школски педагог
-Спортски дан посвећен безбедном и сигурном окружењу	Април	Наставници физичког васпитања Одељенске старешине
-Обележавање дана толеранције, јачање свести код ученика да треба бити толерантан без обзира на пол, националност, веру (час веронауке и грађанског васпитања) -Израда паноа на тему толеранције ненасиља -Сарадња са МУП-ом у оквиру пројекта „Безбедно детињство-V разред	Мај	Учитељи Наставници веронауке Наставници грађанског васпитања Ученици Одељенске старешине
-Евалуација програма прегледом документације и резултати истраживања -Извештај о раду у протеклој школској 2023/24. години	Јун	-Тим

У случају да се насилништво појави, прибећи интервентним мерама:

Прекинути насиље-зауставити насилника

Смирити ситуацију

Информисати родитеље и , по потреби, надлежне службе

Применити мере заштите

Пратити делотворност примењених мера

КАКО БИ ОДГОВОРНОСТ СВИХ УЧЕСНИКА У РАДУ ШКОЛЕ У СИТУАЦИЈАМА НАСИЉА БИЛА ЈАСНА, У ТАБЕЛИ СУ ДАТИ ЈАСНО ДЕФИНИСАНИ ЗАДАЦИ:

У СИТУАЦИЈАМА КАДА ЈЕ УЧЕНИК ПОЧИНИЛАЦ НАСИЉА	
Улога ученика	Ученик над којим се врши насиље пријављује случај дежурном наставнику, одељењском старешини или педагогу Ученик који посматра насиље, тражи помоћ од дежурног наставника или одељењског старешине
Улога дежурног наставника	Дежурни наставник је одговоран за: -праћење понашања ученика током одмора, док траје смена -спречавање или заустављање насиља уколико га уочи и осигуравање безбедности свих учесника -пријаву насиља одељењском старешини и тиму за заштиту од насиља

Улога предметног наставника	Наставник је дужан да одржи ред на часу током трајања наставе и спречи насиље током трајања часа Наставник пријављује насиље одељењском старешини и тиму за заштиту од насиља
Улога одељењског старешине	Одељењски старешина спречава и прекида насиље и евидентира случај у портфолио ученика Одељењски старешина обавља разговор са ученицима (и/или одељењем) и обавештава родитеље ученика (по потреби укључује педагога у рад са учеником) Прати и евидентира понашање ученика, као и предузете мере Пријављује насиље другог и трећег нивоа тиму за заштиту од насиља
Улога педагога	Прекида насиље ако га уочи и обавештава одељењског старешину и тим за заштиту од насиља (по потреби) Обавља разговор са ученицима и родитељима ученика учесника насиља у сарадњи са одељењским старешином По потреби упућује ученике и родитеље на друге институције
Улога тима за заштиту од насиља	Процењује ниво пријављеног насиља и предлаже мере Укључује се у рад са ученицима учесницима насиља
Улога директора	Сарађује са родитељима, одељењским старешином, педагогом у ситуацијама насиља У сарадњи са другим запосленима, одређује ниво насиља и по потреби обавештава МУП и центар за социјални рад
У СИТУАЦИЈАМА КАДА ЈЕ ЗАПОСЛЕНИ ПОЧИНИЛАЦ НАСИЉА	
Улога ученика	Ученик пријављује случај дежурном наставнику, одељењском старешини или директору
Улога дежурног наставника	Дежурни наставник прекида насиље ако је у току Дежурни наставник пријављује случај директору школе
Улога предметног наставника	Наставник прекида насиље ако је у току Наставник пријављује случај директору школе
Улога одељењског старешине	Одељењски старешина обавља разговор са ученицима (и/или одељењем) и обавештава родитеље ученика (по потреби укључује педагога у рад са учеником)
Улога педагога	Обавља разговор са ученицима и родитељима ученика у сарадњи са одељењским старешином По потреби упућује ученике и родитеље на друге институције
Улога тима за заштиту од насиља	Пријављује случај директору Прикупља информације везане за случај Води евиденцију о датој ситуацији и предузетим мерама
Улога директора	Обавља разговор са запосленим Обавља консултације са тимом за заштиту од насиља Предузима мере у складу са Законом

У СИТУАЦИЈАМА КАДА ЈЕ РОДИТЕЉ ИЛИ ТРЕЋЕ ЛИЦЕ ПОЧИНИЛАЦ НАСИЉА	
Улога ученика	Ученик пријављује случај дежурном наставнику, одељењском старешини или директору
Улога дежурног наставника	Дежурни наставник прекида насиље ако је у току Дежурни наставник пријављује случај директору школе и тиму за заштиту од насиља
Улога предметног наставника	Наставник прекида насиље ако је у току Наставник пријављује случај директору школе
Улога одељењског старешине	Одељењски старешина прати понашање ученика, које може бити показатељ да је жртва насиља Одељењски старешина обавља разговор са ученицима (и/или одељењем) и обавештава родитеље ученика, уколико је то у интересу ученика (по потреби укључује педагога у рад са учеником)
Улога педагога	Обавља разговор са ученицима и родитељима ученика у сарадњи са одељењским старешином
Улога тима за заштиту од насиља	Пријављује случај директору Прикупља информације везане за случај и процењује ниво ризика Води евиденцију о датој ситуацији и предузетим мерама
Улога директора	Обавештава надлежне институције Обавља консултације са тимом за заштиту од насиља у процени ризика

Начин праћења, вредновања и извештавања о остваривању и ефектима програма заштите радиће се континуирано на крају сваке школске године. Извештај треба да садржи:

Учесталост инцидентних ситуација и број пријава

Заступљеност различитих облика и нивоа насиља, злостављања и занемаривања

Број повреда

Учесталост и број васпитно-дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених

Остварене обуке у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребе даљег усавршавања

Број и ефекте акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака

Степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад установе

10.9. ПЛАН РАДА ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА И НАСТАВНИЦИМА У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА

Овај програм подразумева подршку ученицима, наставницима и свим запосленим за нормално функционисање у школи након кризних ситуација

АКТИВНОСТИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
*Евидентирање ученика којима је потребна додатна подршка	-прикупљање података о ученику	одељењски старешина, предметни наставници, школски педагог
*Одређивање врсте подршке	-опсервација ученика	одељењски старешина, предметни наставници, школски педагог
*Укључивање стручних тимова школе	-саветодавни разговори са ученицима -сарадња са родитељима -јачање унутрашње мотивације -праћење ангажовања ученика у	стручни тимови школски педагог одељењске старешине

	активностима у школи и ван ње -вођење евиденције -саветодавни рад са наставницима и родитељима	
*Стручно усавршавање запослених везано за ову проблематику	-учешће на семинару „Видим, интервенишем и посредујем у ситуацијама вршњачког насиља“	Тим за професионални развој запослених
*Укључивање стручњака ван школе (Центар за социјални рад, Развојно саветовалиште, Муп...)	-континуирана сарадња са институцијама ван школе -вођење евиденције	Педагошки колегијум школски педагог
*Одељењске заједнице	-разговор са децом о актуелним догађајима -„Учионица без насиља“	одељењске старешине школски педагог
*Организовани састанци	-састанак Ученичког парламента -састанак Савета родитеља -седница Школског одбора	директор школски педагог председник Савета родитеља председник Ученичког парламента
*Литерарни и ликовни конкурс на нивоу школе на тему: „У туђим ципелама“. Најбољи рад биће објављен у школском часопису	-активности на нивоу школе	наставници српског језика и ликовне културе, учитељи
*Обележавање Дана толеранције, јачање свести код ученика да треба бити толерантан, без обзира на пол, националност, веру..	-активности на нивоу школе	Одељењске старешине школски педагог
*Предавања стручњака из других институција о ризичним облицима понашања	-предавања бар два пута току године	школски педагог
*Организовање појачаног дежурства наставника и помоћног техничког особља ради осигурања безбедности ученика у школи и дворишту	-повећан број дежурних у школском дворишту	директор
*Упознавање са свим активностима на платформи „Чувам те“.	-поново упутити деци, родитељима и наставницима позив да приступе платформи и упознају се са садржајима на	одељењске старешине школски педагог

	Њој	
--	-----	--

**Табеларни приказ активности које ће се у школи реализовати у
школској 2025/2026. години**

(УЗ ПРОГРАМ РАДА ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА И НАСТАВНИЦИМА)

АКТИВНОСТИ	ПЕРИОД РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ
*Заједнички разговори свих актера школског живота	Током школске године	Сви запослени у школи	Урађен акциони план Школског развојног плана са јасно дефинисаним приоритетним развојним циљевима
*Тематска настава	Током школске године	Наставници	Оперативни планови Продукти рада
*Избор слободних наставних активности	Септембар	Одељењске старешине	Оперативни планови Продукти рада
*Иницијално процењивање	02-12.септембар	Наставници и стручни сарадници	Оперативни планови Планови додатне подршке Различите технике за формативно праћење напредовања ученика
*Процењивање адаптације ученика петог разреда	Септембар-децемба р	Стручни сарадници	Анализа и интерпретација резултата истраживања Дефинисани кораци и план подршке ученицима

*самовредновање школе – - НАСТАВА И УЧЕЊЕ	Октобар-децембар	Тим за самовредновање	и наставницима Анализа и интерпретација резултата самовредновања Дефинисани приоритетни развојни циљеви
*Дефинисати мото, мисију и визију школе	Септембар-децембар	Разредне старешине Ученички парламент Тим за развојно планирање	Дефинисан мото, мисија и визија школе Промоција мисије школе

Мото наше школе је: „Увек може боље“ !

Мисија и визија школе

Мисија школе

Обављање делатности у области основног образовања и васпитања, остваривањем циљева из Закона о основном образовању у васпитању путем наставног плана и програма.

Ми смо установа која активним приступом, критичким мишљењем и толерантним односима гради модерну, ефикасну и занимљиву школу по мери детета, која припрема за живот и подстиче позитивне људске вредности.

Визија школе

Желимо да постанемо школа која константно унапређује наставни процес, побољшава међусобне односе, развија способности и интересовања ученика, да бисмо је сви волели, радно долазили и лепо се осећали у њој.

10.10. Акциони план унапређивања менталног здравља у школи

Активности	Циљна група	Циљ	Носиоци активност и	Време реализације	Праћење и евалуација
Радионице	Ученици и запослени	Информисање о стресу и адекватним начинима управљања истим	Психолози, педагози	Радионица у току полугодишта	Евалуација учесника
Физичке активности	Ученици и запослени	Промовисати физичку активност као стратегију управљања стресом.	Наставници физичког васпитања и други волонтери	Редовне сесије током месеца;	Праћење учешћа и праћење промена у психолошком стању.
Обука за запослене за препознавање	Запослени	Повећати освешћеност	Предавачи из одређене области	Једна обука годишење	Реализације обуке; анализа

симптома менталних проблема		о ментланим проблемима		Један семинар	запослених о обуци;
„ЗИД СРЕЋЕ“	Ученици и запослен и	Помовисање позитивне атмосфере и подршке у школи	Ученици, наставници, педагог	Током целе школе године	Поруке позитивне атмосфере
Информативн е табле	Ученици и запослен и	Пружити доступне информације и подршку онима који се боре са менталним проблемима	Педагог, психолог	Током школе године	Табле и њихов садржај
Излети	Запослен и	Организовати излете колектива у природи	Педагог	Једном у току школске године	Извештај са излета